

Miljødirektoratet

Høringssvar leveres elektronisk <https://hoering.miljodirektoratet.no/hoering/3874>

Deres ref.: 2026/4826

Vår ref.: TS

Oslo, 2. juli 2026

Høringsinnspill til: Forslag til standardiserte minimumskrav om nullutslippsløsninger på offentlige bygge- og anleggsplasser

NHO Elektro takker for muligheten til å gi innspill i høringen. *Forslaget følger opp utviklingen av et felles regelverk som flere offentlige byggherrer allerede etterlever frivillig. NHO Elektro støtter forslaget og anbefaler det høyeste ambisjonsnivået, med opptrapping fra 10 prosent i 2027 til 40 prosent i 2030.*

Vår posisjon oppsummert

- NHO Elektro støtter forskriften med hjemmel i anskaffelsesloven § 5c.
- Vi anbefaler høy bane: 10 prosent i 2027, 20 prosent i 2028, 30 prosent i 2029 og 40 prosent i 2030.
- Virkeområdet bør beholdes bredt, slik det er foreslått, og ikke avgrenses til statlige oppdragsgivere alene.
- Unntakene i § 7 er nødvendige, men må følges av tydelig veiledning fra DFØ.
- Biogass-faktoren på 0,45 støttes. Den reflekterer reell forskjell i energieffektivitet og bevarer insentivet til elektrifisering.
- Tidlig dialog mellom byggherre og nettselskap må bli en standard del av forberedelsene til større prosjekter.

Forankring i tidligere innspill

NHO Elektro støttet i november 2024 forslaget om å gi kommunene hjemmel etter forurensningsloven til å stille klimakrav til bygge- og anleggsplasser (modell 2A). Vi argumenterte for at hjemmelen bør omfatte både private og offentlige prosjekter, at likebehandling styrker legitimiteten, og at et nasjonalt minimumskrav på sikt vil være et naturlig supplement. Forslaget som nå er på høring, følger opp denne anbefalingen for offentlige anskaffelser. Det erstatter ikke behovet for en hensiktsmessig kommunal hjemmel for øvrige bygge- og anleggsplasser, men etablerer et viktig nasjonalt minimumsnivå for offentlig sektor.

Standardiserte krav gir forutsigbarhet for leverandører, øker volumet for utslippsfri teknologi og driver kompetanse- og markedsutvikling. Etter inntrykk fra Oslo, Bergen og Trondheim, og fra Statens vegvesen, er teknologien moden nok til at et bredt minimumsnivå er forsvarlig fra 2027.

Ambisjonsnivå og opptrapping (§ 5)

Vi støtter den høye banen. Begrunnelsen er:

- Klimaeffekten er vesentlig høyere, mens den beregnede forskjellen i tiltakskostnad mellom lav og høy bane fremstår begrenset. Det høyeste nivået gir akkumulerte utslippsreduksjoner på om lag 0,4 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i perioden 2027–2030, mot rundt halvparten ved lav bane.

NHO Elektro

📧 nhoelektro.no

☎ +47 23 08 77 00

@ iso@nhoelektro.no 📄 Org.nr 968 908 383

ISO - Installatørenes Service- og Opplysningskontor

📧 nhoelektro.no

☎ +47 23 08 77 00

@ iso@nhoelektro.no 📄 Org.nr 971 033 517 MVA

- Miljødirektoratet vurderer selv at forskjellen i tiltakskostnad mellom de to nivåene er liten, mens utslippseffekten er klart større.
- Et høyere nivå gir tydeligere signal til markedet og styrker investeringsviljen hos utleieselskap, entreprenører og produsenter.
- Større byer og statlige byggherrer vil oppfylle høy bane uansett. Et lavere nasjonalt minimumsnivå risikerer å skape et todelt marked der resten av landet henger etter.
- Forutsigbar opptrapping mot 2030 gir aktørene tid til å investere, planlegge ladeløsninger og bygge kompetanse.

Vi anbefaler at oppstartsivået i 2027 settes til 10 prosent, ikke 5. Erfaringene fra Oslo siden 2019, og overgangen til fullt utslippsfrie anleggsplasser i 2025, viser at startpunktet kan settes høyere uten at det utløser bredt behov for unntak.

Videre legger vi til grunn at opptrappingsbanen for høy bane er 10 prosent i 2027, 20 prosent i 2028, 30 prosent i 2029 og 40 prosent i 2030, slik den er omtalt i høringsnotatet. Dersom forskriftsteksten skal forstås annerledes, bør dette avklares og rettes før fastsettelse.

Virkeområde (§ 2)

Virkeområdet bør beholdes som foreslått. Det vil si alle bygge- og anleggskontrakter over terskelverdien i anskaffelsesforskriften § 5-1, både statlige, fylkeskommunale og kommunale anskaffelser, samt forsyning, konsesjonskontrakter og forsvars- og sikkerhetsanskaffelser. Det er særlig viktig at forsyningssektoren omfattes, fordi energi-, vann-, transport- og infrastrukturprosjekter ofte har betydelige anleggsarbeider og kan bidra til læring, volum og standardisering i markedet.

En avgrensning til statlige oppdragsgivere ville svekket forskriften betydelig. Kommuner og fylkeskommuner står for en stor andel av offentlige bygge- og anleggsinvesteringer, og likebehandling mellom forvaltningsnivåene gir et mer effektivt og forutsigbart marked. Det reduserer også risikoen for at leverandører må forholde seg til ulike krav i nabokommuner. Tilknytningen til terskelverdien i § 5-1 er hensiktsmessig. Den foreslåtte hevingen til 3 millioner kroner vil i praksis omfatte de fleste relevante prosjekter.

Unntak (§ 7)

Unntakene i § 7 første ledd er saklige og nødvendige, særlig for akutte arbeider, prosjekter uten relevant energiinfrastruktur, og mobile eller svært kortvarige arbeider som asfaltlegging og linjearbeid. Slike situasjoner kan i mange tilfeller være krevende å løse fullt ut med dagens teknologi og tilgjengelig infrastruktur.

Unntaket i andre ledd, om merkostnad over fem prosent eller tvil om energitilgang, må praktiseres strengt. Vi anbefaler følgende:

- DFØ utarbeider tydelig veiledning om hvordan merkostnaden skal beregnes, slik at terskelen anvendes likt. Uten dette risikerer man tilfeldig bruk av unntaket og svekket konkurranse på like vilkår.
- Vi legger til grunn at terskelen i § 7 andre ledd knyttes til anslått kontraktsverdi, men anbefaler at DFØs veiledning tydeliggjør hvordan merkostnaden skal beregnes, herunder at lavere driftskostnader, eventuell restverdi, redusert energibruk og varig nytte av lade- og energiinfrastruktur inngår i vurderingen.

- Tildelingskriterier som erstatter krav, bør gi reell uttelling. Veiledning bør angi et nedre minimum for vekting av nullutslippsandel.

Biogass og faktor 0,45 (§ 5 tredje ledd)

Faktoren på 0,45 reflekterer den faktiske forskjellen i energieffektivitet mellom elektriske maskiner og biogassmaskiner. Den er nødvendig for å unngå at biogass får en beregningsmessig fordel som svekker incentivet til mer energieffektive elektriske løsninger. Samtidig sikrer adgangen til biogass at krav kan oppfylles der elektrisk drift ikke er tilgjengelig, særlig i overgangsperioden.

Måling og rapportering (§§ 4, 8 og 9)

NHO Elektro støtter at energibruk skal måles og rapporteres på en standardisert måte. Ensartet rapportering er nødvendig både for kontraktsoppfølging, læring og videreutvikling av kravene. Det er positivt at forskriften viser til SN/TS 3770. Samtidig bør DFØs veiledning gjøre rapporteringskravene praktisk håndterbare, særlig for mindre oppdragsgivere og leverandører. Rapporteringen bør i størst mulig grad bygge på data som allerede kan hentes fra maskiner, ladeutstyr, energimålere og styringssystemer.

Energiinfrastruktur, nettilgang og rolledeling

Tilgang på kraft og nett er den viktigste flaskehalsen for å innfri kravet. Forskriften legger en plikt på oppdragsgiver til å kartlegge tilgjengelig energi og effekt (§ 5 fjerde ledd). Det støtter vi. To tilleggspunkter:

- Kartleggingen bør skje tidlig i prosjekteringen, ikke ved kunngjøring. Nettselskap og elektroentreprenør bør involveres allerede i reguleringsfasen for større prosjekter.
- Behovet for midlertidige nettilknytninger og ladeinfrastruktur øker. Nettselskapene må ha rammer, incentiver og kapasitet til å håndtere slike henvendelser effektivt.

Et viktig poeng er at investeringer i ladeinfrastruktur til byggeplasser kan gi varig nytte. Etter prosjektslutt kan installasjonene videreføres som ladepunkter for nyttetransport, drosjer eller havnedrift. Dette bør hensyntas i merkestnadsvurderingen og i nasjonale planer for ladeinfrastruktur.

Kompensasjon, Enova og virkemiddelsammenheng

Kravet vil gi økte kostnader i en overgangsperiode, særlig for mindre kommuner og mindre entreprenører med begrenset investeringskapasitet, og

- Mindre kommuner må kompenseres for merkostnader gjennom rammeoverføringene, slik at klimakravet ikke blir et nullsumspill mellom kommuneøkonomi og klimamål.
- Enova må videreføre og styrke støtte til utslippsfrie anleggsmaskiner og tilhørende ladeinfrastruktur i hele forskriftens opptrappingsperiode.

Konsekvenser for elektronæringen

For elektronæringen innebærer forskriften økt behov for prosjektering, installasjon og drift av midlertidig og permanent energiinfrastruktur. Hver utslippsfri byggeplass krever vurdering av effektbehov, laststyring, midlertidig nettilknytning, ladepunkter, batterilagring, vern, brannsikkerhet og digitale styringssystemer. Dette må håndteres av kvalifiserte aktører tidlig i

prosjektplanleggingen. For å sikre at markedet utvikler seg seriøst og bærekraftig, anbefaler vi at DFØs veiledning også omtaler:

- Krav til kvalifiserte installatører for ladeinfrastruktur og energilagringsanlegg.
- Sikkerhet ved batterilagring på anleggs plass.
- Datasikkerhet og robusthet i digitale styrings-, lade- og energistyringssystemer.

Oppsummering

NHO Elektro støtter forskriften og anbefaler høyeste ambisjonsnivå, med opptrapping fra 10 prosent i 2027 til 40 prosent i 2030. Virkeområdet bør beholdes bredt. Unntakene er nødvendige, men må følges av tydelig veiledning, livssyklusbasert kostnadsberegning og åpen rapportering. Biogass-faktoren på 0,45 støttes. Nettkapasitet og tidlig dialog mellom byggherre og nettselskap er de viktigste praktiske forutsetningene for å lykkes.

Med vennlig hilsen

Tore Strandskog
NHO Elektro, Direktør næringspolitikk